

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

VAN ERCİŞ BELEDİYESİ

2021 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	11
8.	EKLER.....	33

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: Erciş Belediyesinin Şirketleri ile Şirketlere Ait Sermaye Bilgileri	15

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Sözleşmelere Dayanılarak Girişilen Taahhüt Tutarlarının Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması
2. Belediye Aleyhine Karar verilen Deprem Tazminatlarının Mali Kayıtlara Alınmaması
3. Belediyede Çalışan İşçiler İçin Kıdem Tazminatı Karşılığı Ayrılmaması
4. Belediyenin Şirketlerdeki Sermaye Tutarı ile Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Uyuşmaması
5. İktisadi Faaliyet Konusu Olmayan Harcamalara İlişkin KDV'nin İndirim Konusu Yapılması
6. İller Bankası Tarafından Kesilen Sermaye Ortaklık Payının Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına Alınmaması
7. Kısa Vadeli Banka Kredileri Hesabının Kullanılmaması
8. Taşınmazlar İle İlgili Olarak Yönetmelikte Belirtilen Çalışmaların Yapılmaması
9. Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Kullanılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Teminat Mektuplarının Nazım Hesaplara Alınmaması ve Muhasebe Birimine Verilmemesi
2. Bazı Mal ve Hizmet Alımlarının İlgili Varlık Hesabına Kaydedilmeden Doğrudan Giderleştirilmesi
3. Bazı Taşınmaz Tahsislerinin Uygun Olmaması
4. Hizmet Alımı Kapsamında Belediyede Çalıştırılan Şirket Personeli İçin Belediye İle Şirket Arasında Sözleşme Yapılmaması
5. İlk Madde ve Malzeme Hesabının Kullanılmaması
6. Performans Programı ile Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporunun Hazırlanmaması
7. Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması

8. Yap-İşlet-Devret Yöntemiyle Yapılması İçin Akdedilen Sözleşmede İdareyi Kısıtlayan Hükümlere Yer Verilmesi Nedeniyle Yükleniciye Tazminat Ödenmek Zorunda Kalınması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Erciş Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup, faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Erciş Kaymakamı, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 45'inci maddesinin ikinci fıkrası ve 46'ncı maddesi uyarınca İçişleri Bakanlığı tarafından Erciş Belediye Başkan Vekili olarak görevlendirilmiştir. Bu nedenle Belediye Meclisinin görevleri 5393 sayılı Kanun'un 31'inci maddesi gereği, Erciş Belediye Başkan Vekili ile belediye encümeninin memur üyeleri tarafından yürütülmektedir.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde,

beldenin nüfus sayısına göre en çok dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Erciş Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı bir birim bulunmakta olup bu birim Özel Kalem Müdürlüğü'dür. Diğer birimler 3 başkan yardımcısına bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Belediye personeline ilişkin bilgiler Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	429	48
Sözleşmeli Personel	-	22
Kadrolu İşçi	137	77
Geçici İşçi	-	-
Toplam	566	147
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	291

Belediyenin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu toplam iki şirketi bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Erciş Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Erciş Belediyesinin 2021 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek (TL)	Eklene / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	21.475.153,00	0,00	3.671.400,47/ 4.424.202,78	20.722.350,69	20.596.607,01	125.743,68	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	3.472.335,00	0,00	240.720,98/ 343.272,97	3.369.783,01	3.219.754,93	150.028,08	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	43.582.322,00	0,00	14.648.151,82/ 6.909.637,59	51.320.836,23	50.955.614,99	365.221,24	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	5.000.000,00	0,00	0,00/ 2.029.636,85	2.970.363,15	2.970.363,15	0,00	0,00
05	Cari Transferler	0,00	1.442.525,00	0,00	3.300.600,78/ 766.000,00	3.977.125,78	3.960.228,78	16.897,00	0,00
06	Sermaye Giderleri	0,00	12.627.665,00	10.000.000,00	2.145.876,14/ 1.254.000,00	23.519.541,14	23.503.492,14	16.049,00	0,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	1.800.000,00	0,00	0,00/ 380.000,00	1.420.000,00	1.411.608,66	8.391,34	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	7.900.000,00	0,00	0,00/ 7.900.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam		0,00	97.300.000,00	10.000.000,00	0,00	107.300.000,00	106.617.669,64	682.330,34	0,00

Erciş Belediyesinin 2021 mali yılı bütçesi ile 97.300.000 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde ek bütçe ile eklene ödenekle birlikte 2021 yılı ödenek toplamı 107.300.000 TL olmuştur. Yıl içinde 106.617.669,64 TL bütçe gideri yapılmış, 682.330,34 TL ödenek iptal edilmiştir. 2022 yılına ödenek devredilmemiştir.

Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	13.165.792,00	13.350.577,91	0,00	13.350.577,91	101,40
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	999.200,00	437.406,26	0,00	437.406,26	43,77
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	12.900.000,00	18.755.941,99	0,00	18.755.941,99	145,39
05- Diğer Gelirler	69.775.008,00	84.421.010,55	0,00	84.421.010,55	120,99
06- Sermaye Gelirleri	460.000,00	741.534,00	0,00	741.534,00	161,20
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	97.300.000,00	117.706.470,71	0,00	117.706.470,71	120,97

Buna göre 2021 yılında net bütçe geliri % 120,97 seviyesinde gerçekleşmiştir. Alınan bağış ve yardımlar (%145,39) ve diğer gelirler (%120,99) beklenenin çok üstünde, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri ise (%43,77) beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	21.475.153,00	20.596.607,01	95,91
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	3.472.335,00	3.219.754,93	92,99
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	43.582.322,00	50.955.614,99	116,92
04- Faiz Gideri	5.000.000,00	2.970.363,15	59,41
05- Cari Transferler	1.442.525,00	3.960.228,78	274,53
06- Sermaye Giderleri	12.627.665,00	23.503.492,14	186,13
07- Sermaye Transferleri	1.800.000,00	1.411.608,66	78,42
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	7.900.000,00	0,00	0,00
Toplam	97.300.000,00	106.617.669,66	109,58

Buna göre 2021 yılında bütçe giderleri % 109,58 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mal ve hizmet alım giderleri başlangıç bütçesinde %16,92 sermaye giderlerinde %86,13 ve cari transferlerde %174,53 oranında aşılmıştır. Faiz giderleri ile sermaye transferlerine ilişkin gider kalemleri ise beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2020 yılının 2019 yılına, 2021 yılının 2020 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	6.740.905,65	10.122.965,31	13.350.577,91	50,17	31,88
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	393.662,07	771.686,65	437.406,26	96,03	-43,32
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	105.000,00	6.527.294,52	18.755.941,99	6116,47	187,35
Diğer Gelirler	53.289.287,18	61.647.779,76	84.421.010,15	15,69	36,94

Sermaye Gelirleri	0,00	153.260,13	741.534,00	-	383,84
Toplam	60.528.854,90	79.222.986,37	117.706.470,31	30,88	48,58
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Net Toplam	60.528.854,90	79.222.986,37	117.706.470,71	30,88	48,58

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2021 yılında gelirler bir önceki yıla göre 38.483.484,34 TL'lik (%48,58) artış göstermiştir. Bu çerçevede; teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 334.280,39 TL (%43,32) azalış olmasına rağmen; vergi gelirlerinde 3.227.612,60 TL (%31,88), diğer gelirlerde 22.773.230,39 TL (%36,94) ve alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 12.228.647,47 TL (%187,35) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerdeki artış büyük oranda kamu kurumlarından alınan proje yardımlarının artışından kaynaklanmaktadır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	16.136.056,07	18.768.205,76	20.596.607,01	16,31	9,74
SGK Devlet Prim Giderleri	2.774.557,02	3.042.726,85	3.219.754,93	9,67	5,82
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	35.249.681,66	43.061.185,24	50.955.614,99	22,16	18,33
Faiz Giderleri	4.161.193,60	5.831.736,87	2.970.363,15	40,15	-49,07
Cari Transferler	1.124.520,90	872.853,90	3.960.228,78	-22,38	353,71
Sermaye Giderleri	22.578.378,86	19.492.878,98	23.503.492,40	-13,67	20,57
Sermaye Transferleri	1.928.816,14	1.853.009,09	1.411.608,66	-3,93	-23,82
Toplam	83.953.204,25	92.922.596,69	106.617.669,66	10,68	14,74

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2021 yılında 2020 yılına göre 13.695.072,97 TL (%14,74) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2021 yılında personel giderlerinin 1.828.401,25 TL (%9,74), mal ve hizmet alım giderlerinin 7.894.429,75 TL (%18,33) cari transferlerin 3.087.374,88 TL (%353,71) ve sermaye giderlerinin 4.010.613,42 TL (%20,57) arttığı görülmektedir. Faiz giderlerinde 2.861.373,72 TL'lik (%49,07) ve sermaye transferlerinde 441.400,43 TL'lik (%23,82) azalış olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2021 yılı Faaliyet Gideri 78.363.330,68 TL, Faaliyet Geliri 118.934.282,80 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 40.570.952,12 TL olarak gerçekleşmiştir.

Erciş Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Van Turizm Seyahat Tanıtım Yatırım A.Ş.	12.000.000,00	11.940.000,00	99,50
2	Erciş Belediye Personel A.Ş	100.000	100.000	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Erciş Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

- 2) Faaliyet sonuçları tablosu
- 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp

sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kurumun 2020-2024 yıllarını kapsayan Stratejik Planı ilgili mevzuat çerçevesinde hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Kurumun 2021 Mali Yılı Performans Programı ise hazırlanmamıştır. Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı ise 2020 yılında hizmet alımı yoluyla hazırlanmıştır. Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı, Kamu İç Kontrol Standartları Tebliğine uygun olarak hazırlanmamıştır.

İdarede kamu görevlileri etik davranış ilkeleri ile ilgili yakın zamanda eğitim çalışmaları yapılmamıştır ancak bilgilendirme çalışmaları yapılmaktadır. Personelin işe alınması yer değiştirmesi görevde yükselmesi yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiştir. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir. Kurumda ihtiyaç analizine dayalı hizmet içi eğitim planlaması yapılmamaktadır.

Kurumda yetki devirleri ve sınırları yazılı olarak belirlenmiştir. İdare yaptığı görevlendirmelerde görevler ayrılığı ilkesini dikkate almaktadır.

Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkanı sunacak bir yönetim bilgi sistemi bulunmamaktadır. Kurumda veri kayıt ve dosyalama sistemi ise mevcuttur.

Kurumda Ön mali kontrol sistemi kurulmamıştır.

Kurumda, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu oluşturulmamıştır. Ayrıca kurumda iç denetçi bulunmamaktadır.

Üst yönetici ve harcama birimleri iç kontrol güvence beyanını imzalamışlardır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Van Erciş Belediyesi'nin 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Sözleşmelere Dayanılarak Girişilen Taahhüt Tutarlarının Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

Yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi mali yıl veya yıllarda geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen ve mevzuatı gereğince bunlara ilave edilen taahhüt tutarlarının, İdare tarafından ilgili muhasebe hesaplarında izlenmediği belirlenmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin “920 Taahhüt Hesapları” başlıklı 448'inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında; bu hesap grubunun, yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi mali yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen gider taahhütlerinin, mevzuatı gereğince bu tutarlara ilave edilen taahhütler ile bunlardan yerine getirilenler veya feshedilenlerin ve kamu-özel iş birliği modeli çerçevesinde girişilen taahhütlerin, bunlara yapılan ilavelerin, fiyat güncellemeleri ile bunlardan yerine getirilenlerin sözleşme fiyatlarıyla izlenmesi için kullanılacağı,

Yönetmelik'in “920 Gider Taahhütleri-Hesabın Niteliği” başlıklı 450'nci maddesinde; bu hesabın, yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi mali yıl veya yıllara geçerli olmak üzere

yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen ve mevzuatı gereğince bunlara ilave edilen taahhüt tutarlarıyla bunlardan yerine getirilenler ve feshedilenlerin sözleşme fiyatlarıyla izlenmesi için kullanılacağı,

Yönetmelik'in "Hesabın işleyişi" başlıklı 451 inci maddesinde ise; girişilen taahhüt tutarları ile bunlara ilave edilen her türlü taahhüt artışının bu hesaba borç, 921 Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in ilgili hükümlerine göre, girişilen taahhüt tutarlarının ve bu taahhütlerde meydana gelen artış tutarlarının söz konusu taahhüt hesaplarında izlenmesi gerekmektedir.

İdarenin ihale dosyalarının incelenmesi neticesinde; 2020 yılından devam eden ve 2021 yılında toplam 28.044.211,52 TL bedelli sözleşme imzalandığı ve söz konusu sözleşme kapsamında 25.878.994,07 TL'lik hakediş ödemesi yapıldığı; normal şartlarda her hakediş ödemesinde 920 Gider Taahhütleri Hesabı ile 921 Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabının ters kayıtla kapatılması gerektiği, ancak söz konusu işlemlerin gerçekleştirilmediği, bu nedenle sözleşme bedelinden geriye kalan 2.165.217,45'lik taahhüt tutarının ilgi hesaplarda yer almadığı anlaşılmıştır.

Kamu İdaresi tarafından, söz konusu nazım hesaplar için düzeltme kaydı yapıldığı bildirilmiştir. Ancak yapılan kayıt 2022 yılında yapıldığından 920 Gider Taahhütleri Hesabı ile 921 Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabı mali tablolarda hatalı olarak yer almıştır.

Sonuç olarak, 2021 yılı içerisinde gerçekleştirilen hatalı uygulamalar nedeniyle İdarenin 2021 yılı bilançosunda; 920 Taahhüt Giderleri Hesabı ile 921 Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabında 2.165.217,45TL'lik eksik bilgi oluşmasına neden olunmuştur.

BULGU 2: Belediye Aleyhine Karar verilen Deprem Tazminatlarının Mali Kayıtlara Alınmaması

Erciş'te 2011 yılında meydana gelen deprem nedeniyle Van İdare Mahkemelerinde Belediyeye karşı açılan maddi manevi tazminat davalarında, Belediye aleyhine karar verilen davalara ilişkin tazminat tutarlarının muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

23.10.2011 tarihinde Van Erciş ilçesinde meydana gelen deprem nedeniyle hasar gören yapı sahipleri, Van İdare Mahkemelerinde Belediyeye karşı maddi ve manevi tazminat talepli tam yargı davaları olarak toplamda 472 adet dava açmışlardır. Söz konusu davalarda Erciş Belediyesine %20 ila %25 arasında kusur yüklenmiştir. Toplam 370 dosyada Belediye aleyhine

karar verilmiştir. Belediye aleyhine karar verilen dosyaların 125'inde uzlaşma yoluna gidilmiştir. Sonuçlanıp ödemesi yapılmayan dosya sayısı ise 245 olup bu dosyalara ait güncel borç 56.697.742,92 TL'dir. Yapılan incelemede söz konusu tutarın Belediyenin 2021 Bilançosunda yer almadığı tespit edilmiştir.

Ödenmemiş tutar olan 56.697.742,92 TL Belediyenin bir mali yükümlülüğü olup bunun Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre ilgili bilanço hesabına alınarak takibinin yapılması sağlanmalıdır.

İdare bu tutarın 2022 yılında yapılan kayıtlar ile mali tablolara alındığını bildirmiş olmakla birlikte, yapılan düzeltme işleminin 2021 yılı mali tablolarına etkisi bulunmamaktadır. Söz konusu tutarın ilgili bilanço hesabına alınmaması nedeniyle bilançonun belirtilen tutar kadar eksik gözükmesine sebep olunmuştur.

BULGU 3: Belediyede Çalışan İşçiler İçin Kıdem Tazminatı Karşılığı Ayrılmaması

İdarece muhasebenin temel kavramlarından olan ihtiyatlılık ve dönemsellik kavramı gereği sürekli işçiler için ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılmadığı görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Temel kavramlar" başlıklı 5'inci maddesinde, dönemsellik kavramı; *"kamu idarelerinin faaliyetleri, belirli dönemlerde raporlanır ve her dönemin faaliyet sonuçları diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanır"* şeklinde, ihtiyatlılık kavramı ise; *"muhasebe uygulamasında muhtemel risklere ve olaylara karşı bu Yönetmelik'te belirtilen durumlarda karşılık ayrılır"* şeklinde tanımlanmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 330'uncu maddesinde, mevzuat hükümlerine göre ayrılacak uzun vadeli kıdem tazminatı karşılıklarının bu hesaba kaydedileceği; "Hesabın İşleyişi" başlıklı 331'inci maddesinde ise, hesaplanan kıdem tazminatı karşılıklarının 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği ve vadeleri bir yılın altına düşen kıdem tazminatı karşılıklarının ise 472 Kıdem Tazminatı Hesabına borç, 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 281'inci maddesinde de, bu hesabın mevzuat hükümlerine göre ayrılan ve

faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatı karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; muhasebenin temel ilkelerinden olan ihtiyatlılık ve dönemsellik kavramı gereği sürekli işçilere ilişkin kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılarak ilgili hesaplarda takip edilmesi gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde; 2021 yılında 372 ile 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesaplarının hiç kullanılmadığı ancak İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğünden alınan listede belediyede 76 sürekli işçinin istihdam edildiği tespit edilmiştir.

Kadrolu işçilerin 31.12.2021 tarihi itibarı ile hak etmiş oldukları toplam kıdem tazminatı tutarı 10.939.884,80 TL'dir. Bu tutar 472 nolu hesaba alınması gereken tutardır. 2022 yılında emekli olacak işçilere ait kıdem tazminatı tutarının hesaplanarak 372 nolu hesaba alınması daha sonra ise yıl içerisinde işçiler emekli oldukça 372 nolu kıdem tazminatı karşılığı hesabının kullanılması sağlanmalıdır.

Kamu İdaresi tarafından gerekli muhasebe kayıtlarının yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak yapılan kayıtlar 2022 yılında yapıldığından 2021 mali tabloları hatalı olmuştur.

BULGU 4: Belediyenin Şirketlerdeki Sermaye Tutarı ile Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Uyuşmaması

Belediyenin şirketindeki sermaye tutarı ile 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının uyuşmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı başlıklı 181'inci maddesine göre mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kâr ve zarar ile bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in 182'inci maddesinde ise mal ve hizmet üreten kuruluşlara gerek nominal sermaye ve gerekse ayni sermaye transferi şeklindeki iştiraklerin gerçeğe uygun değerleri ile bu hesaba kaydedileceği ifade edilmiş olup maddenin devamında bu sermayesine iştirak edilen mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakdi veya ayni sermaye şeklindeki katılımlardan bu hesapta kayıtlı tutarların ilgili mal ve hizmet üreten kuruluşların öz kaynak hesaplarında karşılık olarak yer alan tutarlarla eşit olması gerektiği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede aşağıdaki tabloda ayrıntıları yer alan Belediyeye ait iki adet şirketin bulunduğu, şirketlerden ER-BEL Personel Hizmetleri A.Ş.'nin sermayesinin tamamının Belediye'ye ait olduğu, diğer şirket Van Turizm Seyahat Tanıtım Yatırım A.Ş'nin ise sermayesinin %99,50'sinin Belediyeye ait olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8: Erciş Belediyesinin Şirketleri ile Şirketlere Ait Sermaye Bilgileri

	Şirket Adı	Belediyeye Ait Sermaye (TL)	Sermaye Payı (%)	Ortak Sayısı
1	Van Turizm Seyahat Tanıtım Yatırım A.Ş.	11.940.000,00	99,50	1
2	ER-BEL Personel Hizmetleri A.Ş.	100.000,00	100	-

Kurumun 2021 yılsonu bilançosunda 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı 12.040.000 TL olarak yer alması gerekirken 7.954.180,93 TL olarak yer aldığı görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından eksik tutarın 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına alınması için 2022 yılında düzeltme kaydının yapıldığı bildirilmiştir. Ancak yapılan düzeltme kaydı İdarenin 2021 yılı bilançosundaki hatayı etkilemediğinden ilgili hesap bilançoda 4.085.819,07 TL kadar eksik olarak yer almaktadır..

BULGU 5: İktisadi Faaliyet Konusu Olmayan Harcamalara İlişkin KDV'nin İndirim Konusu Yapılması

Satışa konu olmayan, kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınan mal veya hizmetler için yapılan ödemelerde İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının kullanıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına ilişkin, "Hesabın Niteliği" başlıklı 153'üncü maddesinde; bu hesabın mal ve hizmetin satın alınması sırasında satıcılara ödenen veya borçlanılan ve kurum açısından indirim hakkı doğuran katma değer vergisinin izlenmesi için kullanılacağı, mahalli idarelerin, bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları katma değer vergisini indirim konusu yapabilecekleri, bunun dışında kurumun satışa konu olmayan, kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen Katma Değer Vergisinin indirim konusu yapılamayacağı ve bu tutarlar ilgili gider hesabı veya

varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabına ilişkin, "Hesabın Niteliği" başlıklı 151'inci maddesinde; bir dönemde indirilemeyen ve izleyen döneme devreden katma değer vergisinin bu hesapta izleneceği ve katma değer vergisi indirilinceye kadar bu hesapta bekletileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede; Erciş Belediyesi tarafından satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde, nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen Katma Değer Vergisinin ilgili gider hesabına veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeli olarak ilave edilmesi gerekirken indirim konusu yapılmak üzere 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına kaydedildiği görülmüştür. Bu uygulama sonucunda 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının bakiyesi, 2021 yılı bilançosunda 41.710.196,23-TL olarak yer almaktadır.

Kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen Katma Değer Vergisi indirim konusu yapılamayacağından bu tutarların ilgili gider hesabı veya varlık hesabının maliyet bedeline ilave edilmesi gerekirken 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına kayıt yapılması ve ay sonlarında 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabına alınması sonucunda toplam 41.710.196,23 TL'lik tutarın hatalı olarak bu hesapta birikmesine yol açmıştır.

Kamu İdaresi tarafından; bulgu konusu hususun kabul edildiği bu nedenle bundan sonra nihai tüketici olarak temin edilecek mal ve hizmet alımlarında 191 nolu hesabın kullanılmayacağı bildirilmiştir.

BULGU 6: İller Bankası Tarafından Kesilen Sermaye Ortaklık Payının Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına Alınmaması

İller Bankası tarafından Erciş Belediyesi adına kesilen sermaye payı tutarı ile belediyenin 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında kayıtlı tutarın uyuşmadığı tespit edilmiştir.

6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesinin 1 inci fıkrasına göre il özel idareleri ve belediyeler bankanın ortaklarıdır. 3'üncü fıkranın (a) bendinde de, Maliye Bakanlığı ve İller Bankası tarafından her ay dağıtılacak vergi gelirleri

paylarının yüzde iki oranında kesilecek miktarının Bankanın sermayesine ekleneceği belirtilmektedir.

Buna göre, belediye ve il özel idarelerinin ortağı olduğu İller Bankası Anonim Şirketinin ödenmiş sermayesine eklenecek kaynaklar arasında il özel idareleri ve belediyelere genel bütçe vergi gelirlerinden verilen aylık paylarından yüzde 2 oranında yapılacak kesinti de yer almaktadır. Bu kesintiler il özel idareleri ve belediyelerin İller Bankası Anonim Şirketindeki sermaye paylarını ifade etmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 178'inci maddesinde, kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarlar ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan tutarlar ile bu kuruluşlara ikrazen verilen ve mahsup edilen tutarların izlenmesi için 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının kullanılacağı belirtilmiştir.

Erciş Belediyesinin İller Bankası sisteminde 2007 ile 2021 yılları için sermaye payı olarak kesilen tutar 10.555.038,78 TL'dir.

Kamu İdaresi tarafından bu tutarın 240 nolu hesaba alınması için 2022 yılında düzeltme kaydı yapıldığı bildirilmiştir. Ancak Belediyenin 2021 bilançosunda 240 nolu hesap kullanılmamış olup söz konusu tutar kadar bilançoda Belediyenin mali kuruluşlara yatırılan sermaye tutarının eksik yer almasına neden olmuştur.

Bu itibarla iller bankası sermaye tutarının aylık olarak 240 nolu hesaba yapılacak kayıtlar ile takibinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 7: Kısa Vadeli Banka Kredileri Hesabının Kullanılmaması

Belediyenin İller Bankasına ve ticari bankalara olan kısa vadeli kredi borçlarının 300-Banka Kredileri Hesabı yerine 400-Banka Kredileri Hesabında takip edildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 300 Banka Kredileri hesabının işleyişini açıklayan 233'üncü maddesine göre 400 Banka Kredileri Hesabında kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenler, 300 Banka Kredileri hesabından 400 Banka Kredileri Hesabına aktarılmalıdır.

2021 yılında ödenen 6.006.899,51 TL tutarındaki kredinin 300-Banka Kredileri Hesabı kullanılmadan 400 Banka Kredileri Hesabına borç kaydedilerek takip edildiği ve ayrıca yılsonu

işlemlerinde vadesi bir yılın altına inen banka kredilerinin 400- Banka Kredileri Hesabından 300 Banka Kredileri Hesabına aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Banka kredi borçlarının vadelerine göre ayrılmaması neticesinde, kurumun 2021 yılı bilançosunda 300 Banka Kredileri Hesabı yer almamıştır. 2022 yılında ödenecek kredi tutarının hesaplanarak 300 nolu hesaba alınması sağlanmalıdır.

Kamu İdaresi, 300 Banka Kredileri hesabının kullanımını sağlamak üzere düzeltme kaydının yapıldığını bildirmiştir. Ancak yapılan kayıt 2022 yılında yapıldığından söz konusu hesap 2021 bilançosunda yer almamıştır.

BULGU 8: Taşınmazlar İle İlgili Olarak Yönetmelikte Belirtilen Çalışmaların Yapılmaması

Belediyede, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'te belirtilen taşınmazların tespit, numaralandırma, dosyalama, cins tashihi ve yeniden değerlendirme işlemlerinin tamamlanmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 1 ve 2'nci maddelerinde, Yönetmelik'in amaç ve kapsamı tanımlanmış; genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı ve Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydının ve icmal cetvellerinin düzenlenmesinin bu Yönetmelik'te belirtilen usul ve esaslara göre yapılacağı kayıt altına alınmıştır. Yönetmelik'in 5'inci maddesinde de kayıt ve kontrol işlemleri tanımlanmış, taşınmazların hangi değerle kayıtlara alınacağı ifade edilmiş ve değer güncellenmesinin ise Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yapılacağı belirtilmiştir.

Ayrıca, söz konusu Yönetmelik'in 8'inci maddesinde belirtilen şekliyle taşınmazların numaralandırılması, 9'uncu maddede belirtilen şekliyle de dosyalanması gerekmektedir. Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde ise taşınmazların cins tahsislerinin yapılması işlemleri düzenlenmiştir. Dolayısıyla fiili durumun tespiti amacıyla cins tashihi işlemlerinin de yapılması gerekmektedir.

Yönetmelik'te belirtilen şekliyle kayıt işlemleri yapılırken kullanılacak kayıt formlarının örnekleri de mevzuat ekinde yer almış ve geçici 1'inci maddede ise tüm bu taşınmaz kayıt işlemlerinin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Netice olarak, taşınmaz tapu bilgilerinin temin edilerek İdarenin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımındaki taşınmazların fiili envanterin yapılması, ilk girişlerin emlak değeri üzerinden yapılarak maliyet bedeli ve rayiç bedel çalışmasından sonra yeniden değerlendirme yapılması, her bir taşınmaz için numaralandırma, dosyalama ve cins tashihi işlemleri ile taşınmaz kayıt işlemlerinin gerçekleştirilmesi, taşınmaz icmal cetvellerinin konsolide edilmesi, bütün işlemlerin Yönetmelik'te belirtilen tarih itibarıyla tamamlanması ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği taşınmazların son haliyle mali tablolarda yer alan ilgili hesaplarda gösterilmesi gerekmektedir.

İdarenin 2021 yılı taşınmaz işlemlerinin incelenmesi neticesinde:

-Taşınmazların, numaralandırma, dosyalama, cins tashihi ve yeniden değerlendirme işlemlerinin tamamlanmadığı,

-2021 yılsonu bilançosunda 250 Arazi ve Arsalar Hesabı 805.782,01 TL, 252 Binalar Hesabı 21.739.681,14 TL olmak üzere toplam 22.545.463.15 TL olarak yer alırken İmar ve Şehircilik Müdürlüğünden alınan taşınmaz listesinde söz konusu taşınmazların toplam değerinin 23.216.038,36 TL olduğu görülmüştür.

Dolayısıyla bilançoda taşınmazlar 670.575,21 TL eksik yer almaktadır.

Kamu İdaresi, Belediyeye ait taşınmazların numaralandırılması, dosyalanması, cins tashihi ve yeniden değerlendirme işlemlerinin tamamlanması için çalışma başlatıldığını ve bilançoda hatalı olarak yer alan taşınmazlar için düzeltme kaydının yapıldığını bildirmiştir. Ancak yapılan düzeltme kaydı 2022 yılında yapıldığından taşınmaz hesapları 2021 bilançosunda hatalı olarak yer almıştır.

BULGU 9: Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Kullanılmaması

Belediyede yapımı devam eden yapım işleri için yapılan harcamaların Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına alınmadan doğrudan ilgili varlık hesabına alınarak işlem yapıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 204'üncü maddesine göre, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihe kadar, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihe kadar 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenmesi, bu

hesapta izlenen tutarlardan tamamlanıp geçici kabulü yapılanların ise ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılması gerekmektedir.

Yapımı devam eden maddi duran varlıklara ait her türlü gider öncelikle 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında muhasebeleştirilir, o işe ait geçici kabul yapıldıktan sonra 258 numaralı hesabın bakiyesinde yer alan tutarlar ilgili hesaplara aktarılarak söz konusu iş için 258 numaralı hesap kapatılmış olur. Böylelikle henüz yapım aşamasında olan duran varlıklar ile yapımı tamamlanan duran varlıklar ayrı şekilde raporlanarak bunlardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır olarak düzenlenmesi sağlanmış olur.

Kurum muhasebe kayıtları ile mali tabloların incelenmesi sonucunda 258 nolu hesabın 2021 yılı açılış kaydında 16.962.191,54 TL olarak yer aldıktan sonra yıl içerisinde kullanılmadığı ve söz konusu tutarın geçmiş yıllardan gelen bir tutar olması nedeniyle mevcut durumu yansıtmadığı tespit edilmiştir. 2021 ve önceki yıllardan yapımı devam eden yapım işleri 2021 yıl sonu itibarıyla 2 adet iş olup bu işlere ait toplam hakediş tutarı 5.970.532,61 TL'dir. Dolayısıyla 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında 10.991.658,93 TL kadar fazla bulunmaktadır.

Kamu İdaresi tarafından 258 hesabına ilişkin düzeltme kayıtlarının yapıldığı bildirilmiştir. Ancak yapılan düzeltme kayıtları 2022 yılında yapıldığından 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı 2021 yılı bilançosunda hatalı olarak yer almıştır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Teminat Mektuplarının Nazım Hesaplara Alınmaması ve Muhasebe Birimine Verilmemesi

Kurumda yapılan ihaleler kapsamında alınan geçici ve kesin teminatlara ilişkin teminat mektuplarının muhasebe kayıtlarına alınmadığı ve muhasebe biriminde muhafaza edilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 910 Alınan Teminat Mektupları Hesabının niteliğinin anlatıldığı 434'üncü maddesinde bu hesabın, muhasebe birimlerine teminat ve depozito olarak teslim edilen teminat ve garanti mektupları ile şahsi ve garantiye ilişkin belgeler ve bunlardan ilgililerine geri verilenler veya paraya çevrilenlerin izlenmesi için kullanılacağı, "Hesaba İlişkin İşlemler" başlıklı 435'inci maddesinde ise teminat mektupları hesabına ilişkin yapılacak işlemler düzenlenmiştir. Bu maddede teminat mektuplarının alınması ve iade edilmesi sırasında düzenlenecek belgeler ile muhasebe birimince yerine getirilecek işlemler anlatılmıştır. Söz konusu Yönetmelik'e göre teminat mektuplarının muhafaza edilmesi ilgiliye verilmesi gibi işlemlerin muhasebe birimince yerine getirileceği ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Hesabın İşleyişi" başlıklı 436'ncı maddesinde alınan teminat mektupları hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtlarının nasıl yapılacağı gösterilmiştir. Buna göre, teminat ve depozito olarak muhasebe birimlerine teslim edilen belgelerin 910 Alınan Teminat Mektupları Hesabına borç, 911- Alınan Teminat Mektupları Emanetleri Hesabına alacak kaydedileceği, ilgililerine geri verilerin için ise hesapların ters çalıştırılarak kayıtlardan çıkarılacağı belirtilmiştir.

Belediyede yapılan incelemelerde, ihale işlemlerinin Destek Hizmetleri Müdürlüğü tarafından yerine getirildiği ve yapılan ihaleler kapsamında alınan geçici ve kesin teminata ilişkin teminat mektuplarının muhasebe birimine gönderilmeden bu birim tarafından muhafaza edildiği tespit edilmiştir.

Alınan teminat mektuplarının Destek Hizmetleri Müdürlüğü yerine muhasebe birimi tarafından muhafaza edilmesi gerekmektedir. Ayrıca muhasebe birimi tarafından alınan teminat mektuplarının 910 ve 911 nolu nazım hesaplara alınması sağlanmalıdır.

Kamu İdaresi, teminat mektuplarının söz konusu nazım hesaplara alınarak kayıtların düzeltildiğini bildirmiştir. Ancak yapılan kayıtlar 2022 yılında yapıldığından 910 ve 911 nolu hesaplar mali tablolarda hatalı olarak yer almıştır.

BULGU 2: Bazı Mal ve Hizmet Alımlarının İlgili Varlık Hesabına Kaydedilmeden Doğrudan Giderleştirilmesi

Kurumda alınan bazı yazılım gibi hak alımları ile bilgisayar gibi demirbaş alımlarının ilgili varlık hesabına alınması gerekirken doğrudan gider hesabına alınarak muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 255 Demirbaşlar Hesabı'nın niteliğinin açıklandığı 198'inci maddesinde bu hesabın; kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların izlenmesi için kullanılacağı, Taşınır Mal Yönetmeliği'nin ekinde yer alan alt kod listesinde de bilgisayarlar ve sunucuların 255.02.01 nolu hesaba kaydedileceği düzenlenmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 260 Haklar hesabının niteliğinin açıklandığı 210'uncu maddesinde ise bu hesabın, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Buna göre alınan bir yazılım veya benzeri bir hak alımının 260 nolu hesaba alınması gerekir.

Amortisman ve Tükenme Paylarına ilişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No: 47)'nin "Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları" başlıklı 6'ncı maddesinde; maliyet bedeli, 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliğinin eki listede yer alan dayanıklı taşınırın her biri için 14.000 TL'yi aşmayanlar ile tutarına bakılmaksızın Maddi Olmayan Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar hesap gruplarında izlenen varlıklar için amortisman oranı % 100 olarak belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle, maliyet bedeli bu tutarlara kadar olan duran varlıklar için, hesaplara alındığı yılın sonunda maliyet bedeli tutarında amortisman ayrılması gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde alınan bazı dizüstü bilgisayar ile hak alımlarının doğrudan giderleştirildiği ve amortisman ayrılmadığı tespit edilmiştir. Örneğin 25.03.2021 tarih ve 1018 nolu yevmiye ile 2 adet bilgisayar alımı yapılmış ancak 255-Demirbaşlar Hesabı yerine 630-

Giderler Hesabı kullanılmıştır. Yine 07.06.2021 tarih ve 1855 nolu yevmiye ile “Emlak Beyan Değer Sorgulama Modülü, SSL Güvenlik Sertifikası ve Veri Yedekleme Hizmeti” alınmış ancak 260-Haklar Hesabı yerine 630 giderler hesabına alınmıştır.

Dolayısıyla yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre alınan haklar ile demirbaş gibi alımların ilgili varlık hesabına alınarak muhasebe kayıtlarına alınması gerekmektedir. Gerekli kayıtların yapılmaması sonucunda Belediyenin yıl sonu Bilançosunda 255-Demirbaşlar Hesabı ile 260-Haklar Hesabı, Faaliyet Sonuçları Tablosunda da Amortisman Giderleri eksik yer almaktadır.

Kamu İdaresi tarafından; bulgu konusuna iştirak edildiği bundan sonra temin edilecek mal ve hizmet alımları için ilgili varlık hesabının kullanılacağı ve söz konusu varlık için amortisman ayrılacağı ifade edilmiştir.

BULGU 3: Bazı Taşınmaz Tahsislerinin Uygun Olmaması

Belediye tarafından yapılan taşınmaz tahsislerinin 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75'inci maddesine uygun olmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Kanun'un “Diğer kuruluşlarla ilişkiler” başlıklı 75'inci maddesinde; “Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

c) (Değişik: 12/11/2012-6360/19 md.) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir. Diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerekir.

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.” düzenlemesi yapılmıştır.

Bu düzenlemeye göre Belediyenin bir dernek ile işbirliği protokolü yapabilmesi için; belediye meclisi kararı olması, kamu yararına çalışan bir dernek olması, diğer derneklerle gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için ise mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınmış olması gerekir. Yine bu düzenlemeye göre belediyenin kendine ait taşınmazları belediyenin kendine ait şirketlere tahsis etmesi mümkün görünmemektedir.

Belediyede taşınmaz tahsisleri üzerinde yapılan incelemelerde aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir:

-11.05.2018 tarih ve 89 sayılı Meclis kararı ile Çelebibağı Mahallesi 187 ada 204 nolu parselde yer alan Aile ve Kadın Plajı ile Adnan Menderes Mahallesinde yer alan Kafe Pazar adlı işyerinin işletmesinin bedelsiz olarak 10 yıllığına Belediye Şirketine tahsis edildiği,

-07.04.2021 tarih ve 42 sayılı Meclis kararı ile Ağaçoören Mahallesi 0 ada 940 nolu parselde yer alan binanın 3 yıllığına bedelsiz olarak bir derneğe tahsis edildiği,

-06.02.2017 tarih ve 27 sayılı Meclis kararı ile Vanyolu 89 ada 2 nolu parselde yer alan Emrah ile Selvi Çay Bahçesi'nin Belediye Şirketine işletmesinin devredilmesine karar verildiği görülmüştür.

5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) fıkrasına göre belediyeler kendilerine ait taşınmazları aslı görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak sadece mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilecek veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebilecektir. Taşınmazların Kanun'un 75'inci maddesindeki şartlar sağlanarak dernek ve vakıflara ortak hizmet projesi kapsamında belli bir süre ve geçici olarak kullandırılması mümkün ise de, bu şekilde sürekli tahsis edilmesi 5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesine aykırıdır. Yapılan işlem taşınmaz tahsisi olup, derneklere taşınmaz tahsisi mümkün değildir.

Ayrıca Belediyenin şirketine işletme hakkını verdiği yerler için 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre ihale yapılması gerekmektedir.

5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesine aykırı olarak yapılan taşınmaz tahsislerinin iptal edilmesi gerekmektedir.

Kamu İdaresi tarafından; bulgu konusuna iştirak edildiği bu nedenle Belediyeye ait bazı taşınmazların, dernek ve belediye şirketine bedelsiz olarak yapılmış olan tahsislerin iptal edilmesi için çalışma başlatıldığı bildirilmiştir.

BULGU 4: Hizmet Alımı Kapsamında Belediyede Çalıştırılan Şirket Personeli İçin Belediye İle Şirket Arasında Sözleşme Yapılmaması

Hizmet alımı kapsamında çalıştırılan Belediyeye ait şirket personeli için Belediye ile ER-BEL Personel Hizmetleri A.Ş. arasında sözleşme yapılmadığı ve hakediş raporu düzenlenmeden ödemelerin yapıldığı görülmüştür.

28 Nisan 2018 tarih ve 30405 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2018/11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren “*İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Karar*”da Belediyelerin hizmet alımı kapsamında çalıştıracığı personel için uyması gereken usul ve esaslar belirlenmiştir.

Söz konusu Usul ve Esasların “Hizmetlerin Gördürülmesi” başlıklı 6’ncı maddesinde bu usul ve esaslarda düzenlenmeyen hususlarda Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği eki Hizmet İşleri genel Şartnamesi ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine uyulacağı belirtilmiştir. Ayrıca aynı maddede bu kapsamda yapılacak hizmet alımları için taraflar arasında sözleşme imzalanmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir.

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği eki Hizmet İşleri genel Şartnamesi’nin “Hakediş Ödemeleri” başlıklı 42’nci maddesinde de sözleşme bedelinin iş süresince nasıl ödeneceği düzenlenmiştir.

Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği’nin “Hakediş Raporu” başlıklı 6’ncı maddesinde İhale veya doğrudan temin usulüyle yapılacak hizmet alımlarında, sözleşme ve/veya şartname hükümlerine göre yerine getirilen taahhütlerin bedellerinin ödenmesinde hakediş raporlarının düzenleneceği açıkça ifade edilmiştir. Aynı maddede hizmet işleri için Hizmet İşleri Hakediş Raporunun düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre Belediyenin hizmet alımı kapsamında çalıştıracığı personel için yapacağı ödemeler için hakediş hazırlaması gerekmektedir. Bu nedenle hizmet alımı ister piyasadan ister kendi şirketi yoluyla olsun her iki durum için de hakediş düzenlenmesi mevzuat gereğidir.

Kamu İdaresi tarafından; bulgu konusuna iştirak edildiği, Belediyenin hizmet alımı kapsamında çalıştırdığı Belediyeye ait şirket personeli için Belediye ile ER –BEL Personel

Hizmetleri A.Ş. arasında sözleşme yapılacağı ve hakediş raporunun düzenleneceği bildirilmiştir.

BULGU 5: İlk Madde ve Malzeme Hesabının Kullanılmaması

Belediye tarafından tüketim amacıyla alınan malzemelerin 150- İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmeden doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Hesap Grubuna Ait İşlemler" başlıklı 114'üncü maddesinde, stoklar hakkında, Taşınır Mal Yönetmeliği hükümleri ile bu maddede yer alan açıklamalara göre işlem yapılacağı ifade edilmiştir. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının niteliğinin anlatıldığı 115'inci maddesinde bu hesabın, kurumlarca satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek varlıkların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınır Giriş ve Çıkış İşlemlerinin Muhasebe Birimine Bildirilmesi" başlıklı 30'uncu maddesinde muhasebe kayıtlarında 150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabında izlenen tüketim malzemelerinin çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin muhasebe birimine gönderilmeyeceği ve bunun yerine, genel bütçe dışında kalan idarelerde üç ayı geçmemek üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesinin, en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilerek çıkış işlemlerinin yapılacağı düzenlenmiştir.

Taşınır işlemlerinin incelenmesi neticesinde; yıl içerisinde 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının açılış kaydında kullanıldıktan sonra yıl içerisinde hiç kullanılmadığı, alınan kırtasiye, akaryakıt, temizlik malzemeleri gibi tüketim malzemeleri için düzenlenen Ödeme Emri belgelerine Taşınır İşlem Fişi hem giriş hem de çıkış belgesinin eklendiği ancak yapılan muhasebe kaydında ilk madde ve malzeme hesabının kullanılmadan doğrudan 630 Giderler hesabına alınarak muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir. Bu durum alınan tüketim malzemelerinin daha tüketilmeden tüketilmiş gibi görünmesine ve mevcut olanların Bilançoda yer almamasına neden olmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre kırtasiye, akaryakıt, temizlik malzemeleri gibi tüketilmek üzere alınan tüketim malzemelerinin 150 hesabına alınması daha sonra ise üç ayı geçmemek üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede tüketilmiş malzemelerin onaylı bir listesinin muhasebe birimine gönderilerek çıkış kayıtlarının yapılması sağlanmalıdır.

Kamu İdaresi tarafından; bulgu konusuna iştirak edildiği bu nedenle bundan sonra temin edilecek mal ve hizmet alımları için mevzuat hükümlerine riayet edileceği ifade edilmiştir.

BULGU 6: Performans Programı ile Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporunun Hazırlanmaması

Belediye tarafından hazırlanması gereken 2021 yılı Performans Programı ile 2021 yılı Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporunun hazırlanmadığı ve kamuoyuna sunulmadığı görülmüştür.

a) Performans Programının Hazırlanmaması

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 9'uncu maddesinde kamu idarelerinin stratejik plan hazırlamakla yükümlü olduklarından bahsedilmiş maddenin devamında da kamu idarelerinin, program bütçeye uygun olarak yürütecekleri faaliyetleri ile bunların kaynak ihtiyacını, amaç, hedef ve performans göstergelerini içeren performans programı hazırlayacaklarını düzenlemiştir.

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ile hangi kamu kurumlarının performans programı hazırlayacağı ve hangi tarihlerde kamuoyuna sunulacağı ile ilgili detaylar açıklanmıştır. Yönetmelik'in Kapsam başlıklı 2'nci maddesinde genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler, sosyal güvenlik kurumları ile mahallî idarelerin performans programı hazırlayacakları, aynı Yönetmelik'in "Performans Programının Hazırlanması" başlıklı 18'inci maddesinde performans programının, ilgili idarenin strateji geliştirme biriminin koordinasyonunda, harcama yetkililerinin katılımıyla üst yönetici tarafından idare düzeyinde yıllık olarak hazırlanacağı, Yönetmelik'in "Performans Programının İlgili İdarelere Gönderilmesi ve Kamuoyuna Açıklanması" başlıklı 19'uncu maddesinde ise mahallî idarelerde Performans Programının üst yöneticiler tarafından Ocak ayı

sonuna kadar kamuoyuna açıklanacağı ve ilgili idarenin internet sitesinde yayımlanacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede Belediyenin 2020-2024 yıllarını kapsayan Stratejik Planının hazırlandığı ancak Stratejik Planın yıllık uygulamasını gösteren 2021 yılı Performans Programının hazırlanmadığı ve kamuoyuna açıklanmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen Kanun ve Yönetmelik hükümlerine göre Erciş Belediyesinin performans programını hazırlamasının yasal bir zorunluluk olduğu değerlendirilmektedir.

b) Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporunun Hazırlanmaması

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanununun 30 uncu maddesinde, genel yönetim kapsamındaki idarelerin, ilk altı aylık bütçe uygulama sonuçları, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetlerini temmuz ayı içinde kamuoyuna açıklayacakları hükme bağlanmıştır.

Bu düzenleme ile kamu hizmetlerinin yürütülmesinde ve bütçe uygulamalarında saydamlığın ve hesap verebilirliğin artırılması ve kamuoyunun kamu idareleri üzerindeki genel denetim ve gözetim fonksiyonunun gereği şeklinde gerçekleştirilmesinin sağlanması amaçlanmıştır.

Yapılan incelemede Erciş Belediyesinin 2021 yılına ilişkin Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporunun hazırlanmadığı ve yayınlanmadığı tespit edilmiştir.

Belediye tarafından yukarıda yer verilen mevzuat hükmü doğrultusunda her yıl, ilk altı aylık bütçe uygulama sonuçları, ikinci altıncı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetleri kamuoyuna açıklanması gerekmektedir.

Kamu İdaresi tarafından; bulgu konusuna iştirak edildiği bu nedenle bundan sonra Performans Programı ile Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporunun hazırlanıp kamuoyuna sunulacağı ifade edilmiştir.

BULGU 7: Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması

Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsil edilmediği görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun "Tanımlar ve Kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (s), (ş) ve (z) fıkralarında; "Geçiş Hakkı", "Geçiş Hakkı Sağlayıcısı" ve "İşletmeci" tanımlamaları yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 22'inci maddesinin birinci fıkrasında "Geçiş hakkının kapsamı" belirlenmiş, 25'inci maddesinde de işletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısının anlaşma serbestisi çerçevesinde geçiş hakkına ilişkin anlaşmalar yapabileceği düzenlenmiştir.

Geçiş hakkı ve bu hakka uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından 27.12.2012 tarih 28510 sayılı Resmi Gazete'de "Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik" yayımlanmıştır.

Yönetmelik'te işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, anlaşma yapmaya ve geçiş hakkına ait ücretlerin tahsiline ise geçiş hakkına konu olan taşınmazın sahibi veya taşınmaz üzerinde hak sahibi olanların yetkili olduğu ifade edilmiştir. 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesi Yönetmelik'e eklenmiş olup geçiş hakkı ücretinin Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi'nde belirtilen fiyatları aşamayacağı ve bu fiyatların her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre belediyeler tarafından tarifede tavan olarak belirtilen miktarlara da riayet edilmek suretiyle geçiş hakkı talep eden telekomünikasyon firmalarından tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücreti belirlenmesi ve bu ücretlerin geçiş hakkını kullanan işletmecilerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede geçiş hakkı bedellerinin tahakkuk ve tahsilatına ilişkin şimdikiye kadar herhangi bir çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda belirtilen düzenlemeler ve açıklamalar çerçevesinde, Belediye tarafından 2021 yılı içerisinde altyapı geçiş hakkı bedeli olarak herhangi bir tahakkuk ve tahsilatın yapılmaması belediyenin önemli bir gelirden mahrum kalmasına yol açmaktadır. Bu nedenle söz konusu gelirlere yönelik gerekli işlemler yapılmalıdır.

Kamu İdaresi tarafından; bulgu konusuna iştirak edildiği, belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretinin tahsil edilmesi için çalışmaların başlatıldığı bildirilmiştir.

BULGU 8: Yap-İşlet-Devret Yöntemiyle Yapılması İçin Akdedilen Sözleşmede İdareyi Kısıtlayan Hükümlere Yer Verilmesi Nedeniyle Yükleniciye Tazminat Ödenmek Zorunda Kalınması

Belediye tarafından Sahilkent Mahallesi 171 ada, 1 parsel numaralı taşınmazın güneyinde ve doğusunda bulunan alanda yapılması planlanan proje için yüklenici ile idare arasında imzalanan sözleşmede idareyi kısıtlayan hükümlere yer verildiği görülmüştür.

2018 yılında 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre ihale edilen işi alan yüklenici ile Belediye arasında 2018 yılında “Erciş İlçesi, Sahilkent Mahallesi 171 Ada, 1 Parsel Numaralı Taşınmazın Güneyinde ve Doğusunda Bulunan Alanda Hazırlanan Projeler Kapsamında Yer Alan Ünitelerin, Yapıların, Park Alanlarının Bir Bütün Halinde, Çevre Düzenlemesi De Dahil Olmak Üzere Yap İşlet Devret Modeline Göre Yapımı Karşılığı Kiralama Sözleşmesi” imzalanmıştır.

Söz konusu sözleşmede; "Sözleşmenin Devri" başlıklı 13'üncü maddesinde, “İşletmeci/kiracının talebi doğrultusunda yapıların, oyun alanlarının ve ünitelerin tamamının işletmesini başkasına dilediği şartlarda kiraya verebilir.”

Sözleşmenin yine 13'üncü maddesinde “Rüçhan Hakkı yükleniciye aittir. Kiralama süresi sonunda idare öncelikli olarak aynı yükleniciye mevcut kiranın 7 (yedi) katını geçmemek suretiyle kiraya vermek zorunda. Mevcut kiracının söz konusu üniteleri ve alanları kiralamaması halinde 3. Şahıslara kiraya verilebilir.”

Sözleşmenin “Sözleşmenin Feshi-Sözleşmenin Sona Ermesi-Fesih-Boşaltma” başlıklı 14'üncü maddesinde ise “Sözleşmenin belediye tarafından tek taraflı feshi halinde, Yüklenicinin yapmış olduğu tüm masraflar ile beraber belediye yüklenici firmaya 25 (Yirmi beş) yıllık kira bedeli KDV Hariç toplamı yaklaşık 400.000,00 TL (Dört Yüz Bin TürkLirası) ‘yi ceza olarak ödemek zorundadır.” hükümlerine yer verilmiştir.

Özellikle sözleşmenin 14'üncü maddesinde yer alan sözleşmenin tek taraflı feshi durumunda idare tarafından ödenecek tazminat hükmüne yer verilmesi yüklenicinin elini güçlendirmiştir.

Söz konusu sözleşme 07.08.2019 tarih ve 134 sayılı meclis kararı ile feshedilmiştir. Bunun üzerine yüklenici Asliye Hukuk Mahkemesinde sözleşmenin 14'üncü maddesinde yer alan tazminat ile yapılan masrafların karşılanması amacıyla dava yoluna başvurmuştur. Daha sonra yüklenici ile idare arasında tazminat konusu ile sınırlı olmak üzere arabuluculuk müessesine başvurulmuş olup yapılan görüşmeler neticesinde 400.000 TL'lik tazminatın 240.000 TL'ye düşürülmesi ve 6 taksit halinde yükleniciye ödenmesi şeklinde 24.11.2020 tarihinde arabuluculuk tutanağı düzenlenmiştir. Tutanakta “yapılan masraflar ile uğranılan zarar ve mahrum kalınan kar” konusunda anlaşma sağlanamamıştır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre ihale edilen işlerde yükleniciye rüçhan hakkı verilmesi ile sözleşmenin tek taraflı fesih edilmesi durumunda tazminat ödeneceğine ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Dolayısıyla İdare yaptığı sözleşme ile kendi eliyle İdareyi kısıtlayan hükümlere yer vermiştir. Bunun sonucu olarak da yükleniciye tazminat ödenmek zorunda kalmıştır. Bu itibarla İdare yapacağı sözleşmelerde yer alan hükümlerin İdareyi kısıtlayan hükümler olmamasına dikkat etmesi gerekmektedir.

Kamu İdaresi tarafından; bulgu konusuna iştirak edildiği bu nedenle idarenin bundan sonra yapacağı sözleşmelerde yükleniciye tazminat ödenmek zorunda kalınmaması için yapılacak sözleşmelerde yer alan hükümlerin idareyi kısıtlayan hükümler olmamasına dikkat edileceği ifade edilmiştir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
372 ve 472 Nolu Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesaplarının Kullanılmaması	2014	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus yerine getirilmediğinden raporumuzun Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular bölümünde 3 no'lu bulgu yazılmıştır.
920 ve 921 Nolu Taahhüt Hesaplarının Kullanılmaması	2014	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus yerine getirilmediğinden raporumuzun Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular bölümünde 1 no'lu bulgu yazılmıştır.